PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI *№ 4,Mart, 2025*
ISSN: 3060-4923, Impact Factor – 7,212 *worldly knowledge*
Index: google scholar, research gate, research bib, zenodo, open aire.
https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG
https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge
https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923

"КИЧИК ЁШДАГИ БОЛАЛАРНИНГ АХЛОҚИЙ ТАРБИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ЎЙИНЛИ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ РОЛИ"

Собирова Бону Маткаримовна

Урганч Ранч технология университети

«Педагогика ва аниқ фанлар» кафедраси

Педагогика мутахассислиги магистранти

АННОТАЦИЯ: Кичик ёшдаги болаларнинг ахлоқий тарбиясини шакллантиришда ўйинли педагогик технологияларнинг роли жуда катта. Мазкур мақола орқали болаларни миллийлигимиз, азалий қадриятларимиз асосида турли хил сюжетли, ролли ўйинлар асосида тарбиялаш усуллари хақида маълумотга эга бўласиз. Бундан ташқари ролли ўйинларнинг турлари хақида хам билиб олишингиз мумкин.

Калит сўзлар: Ахлоқий тарбия, ўйинли усуллар, ролли ўйинлар, намуна кўрсатиш усули, рагбатлантириш ва назорат усули, дидактик ўйинлар, хикоя ва афсона асосидаги ўйинлар, сценарийли ўйинлар.

Кириш. Ахлоқий тарбия боланинг шахс сифатида шаклланишида муҳим ўрин тутади. Болаларнинг келажакда жамиятда тўғри йўл топиши, уларнинг тарбиясига боғлиқ. Шунинг учун кичик ёшдаги болаларда ахлоқий тарбияни шакллантириш жараёнида самарали усуллардан фойдаланиш муҳимдир.

Ахлоқий тарбияни шакллантириш усуллари

Ўйинли усуллар

Сюжетли ролли ўйинлар – Болалар хаётий вазиятларда учраб турувчи турли ижтимоий вазиятларни ўйнаб, ахлоқий тушунчаларни ўзлаштирадилар.

Кичик гурухларга ажралган холдаги ўйинлар – Болалар гуруҳ бўлиб ҳаракат қилишни ўрганадилар ва ахлоқий қарорлар қабул қилишга ўрганадилар.

Эртаклар асосидаги ўйинлар – Ахлоқий қадриятларни эртаклар орқали болаларга етказишга ёрдам беради.

Намуна кўрсатиш усули

Ота-оналар ва тарбиячилар болаларга тўғри хулқ намуналарини кўрсатиши керак.

Ҳар кунлик турмушда яхши хулқ-атвор намуналарини кўрсатиш орқали болалар ахлоқий меъёрларни қабул қиладилар.

Мулоқот ва тушунтириш усули

Болалар билан самимий мулоқот орқали уларга яхшилик ва ёмонликнинг фарқи тушунтирилади.

Савол-жавоблар ва баҳс-мунозаралар орқали ахлоқий масалалар муҳокама қилинади.

Рагбатлантириш ва назорат усули

ISSN: 3060-4923, Impact Factor – 7,212 worldly knowledge
Index: google scholar, research gate, research bib, zenodo, open aire.
https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG
https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge
https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923

Болаларнинг яхши хатти-ҳаракатларини мақташ ва рағбатлантириш уларни янада яхшироқ хулқ-атворга ундайди.

Тўғри ва нотўғри ҳаракатларни назорат қилиш орқали болаларга ахлоқий тушунчаларни мустаҳкамлаш мумкин.

Ахлоқий тарбия усулларининг самарадорлиги Ахлоқий тарбияни шакллантиришда қўлланиладиган усуллар болаларнинг шахсий ривожланишига ва ижтимоий ҳаётда муносиб иштирок этишига ёрдам беради. Улар:

Болаларнинг ахлоқий тушунчаларини мустаҳкамлайди.

Ижтимоий кўникмаларни шакллантиришга ёрдам беради.

Жамоа билан ишлаш ва мулоқот қилиш малакаларини оширади.

Ўйинли педагогик технологияларнинг моҳияти Ўйинли педагогик технологиялар болаларга ахлоқий тушунчаларни сингдиришда инновацион ёндашув бўлиб, ўйин шаклида таълим-тарбия жараёнини ташкил қилишни назарда тутади. Бундай технологиялар болаларнинг қизиқишини оширади, фаолликни кучайтиради ва ахлоқий тушунчаларни ёдда қолдиришни осонлаштиради.

Кичик ёшдаги болалар учун тавсия этиладиган ўйинли педагогик усуллар

Ролли ўйинлар – Болалар турли ижтимоий ролларни ўйнаб, ахлоқий нормаларни тушунишади.

Интерактив ўйинлар – Болалар бир-бири билан ҳамкорликда муаммоларни ҳал қиладилар ва ахлоқий қарорлар қабул қилишни ўрганадилар.

Ҳикоя ва афсона асосидаги ўйинлар – Ахлоқий хулосалар чиқариш ва ўзини тўғри тутишни шакллантиришга ёрдам беради.

Сценарийли ўйинлар – Болаларга воқеалар ривожини кузатиб, ахлоқий жиҳатдан энг тўғри йўлни танлашга имконият яратади.

Дидактик ўйинлар – Ахлоқий тушунчаларни мустаҳкамлаш ва амалий ҳаётга тадбиқ қилишни ўргатади.

Ўйинли педагогик технологияларнинг самарадорлиги Ўйинли методлар болаларда ахлоқий туйғуларни ривожлантиришда қуйидаги афзалликларга эга:

Болалар ўйин жараёнида ўзини эркин ҳис қилади ва ахлоқий тушунчаларни ижодий ўрганади.

Жамоавий ўйинлар орқали ҳамкорлик, бағрикенглик ва тўғри муносабатларни шакллантиришга ёрдам беради.

Бошқа усулларга қараганда, ахлоқий нормаларни тезроқ ўзлаштириш ва амалиётга жорий этиш имконини беради.

Хулоса. Кичик ёшдаги болаларда ахлоқий тарбияни шакллантириш турли усуллар орқали амалга оширилади. Бу усуллар болаларнинг ижтимоий муносабатларини тўғри йўналтириш, уларни ахлоқий меъёрларга ўргатиш ва келажакда жамиятда муносиб шахс бўлиб етишишига ёрдам беради. Ота-оналар ва педагоглар бу усуллардан фойдаланиб,

болаларга мустаҳкам ахлоқий тарбия беришлари зарур."Болаларнинг ахлоқий тарбияси уларнинг шахс сифатида камол топишида муҳим омил ҳисобланади. Ахлоқий тарбия боланинг атроф-муҳит билан муносабатини шакллантириб, жамиятда ўз ўрнини топишга ёрдам беради. Шу жиҳатдан, ўйинли педагогик технологиялар болаларнинг ахлоқий тарбиясини шакллантиришда самарали восита ҳисобланади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ 2030 ЙИЛГАЧА РИВОЖЛАНТИРИШ КОНЦЕПЦИЯСИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА» Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори, 08.05.2019 йилдаги ПҚ-4312-сон

2. «МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ. Қонунчилик палатаси томонидан 2019 йил 22 октябрда қабул қилинган

Сенат томонидан 2019 йил 14 декабрда маъқулланган

3. «Илк кадам» давлат дастури